

GÖZÜMÜZ DEMOKRASİDE

SEÇİM ÖZEL BÜLTENİ

EDİTÖRDEN;

Seçim takvimi işliyor. Haftanın gündemi ise ortak listeler. Seçim ittifakları partileri ortak listeye zorlarken, partiler milletvekili aday listelerini YSK'ya teslim etti. Tartışmaları da beraberinde getiren listelerde, kadın aday temsili ise yine eksik kaldı.

Ben Seçerim Derneği'nin verilerine göre AK Parti seçilebilir sıradan 51 kadın aday çıkardı, potansiyel kadın temsil oranı yüzde 17,3 oldu. CHP seçilebilir sıradan 25 kadın aday gösterdi, potansiyel kadın temsil oranı yüzde 17,2 oldu. İYİ Parti ise seçilebilir sırada 3 kadın ve 41 erkek aday çıkardı, potansiyel kadın temsil oranı yüzde 6,8'de kaldı. Listesinde birinci sıralarda 30 kadın aday gösteren Yeşil Sol Parti'de seçilebilecek sıralardaki kadın aday oranı ise yüzde 40 olarak hesaplandı. Türkiye İşçi Partisi listesinde de 398 adaydan 161'i kadın. Kadın adayların 28'i birinci sırada yer aldı.

Denge ve Denetleme Ağı olarak, 14 Mayıs'ta yapılacak seçimleri tüm süreçleriyle yakından takip ediyoruz. Gündemdeki önemli başlıkları haftalık olarak derlediğimiz "Seçim Özel" bültenlerimizde, seçime dair gelişmeleri denge ve denetleme merceğiyle ele alıyoruz.

Seçim Özel bültenimizin bu sayısında da; milletvekili aday listeleri, AK Parti'nin seçim bildirgesi, seçim takvimi, yabancı seçmen sayısı gündeme gelen seçim güvenliği, siyasi parti binalarına saldırı haberleri başta olmak üzere pek çok gelişmeye yer verdik; adayların açıklamalarını derledik.

Seçim Özel Bültenlerimiz, seçim gündemini yakından takip etmeleri için okuyucularımız için önemli bir fırsat.

Siz de merceğinize takılan, seçim gündemine ilişkin gelişmeleri bizlerle paylaşarak bültenlerimize katkı sağlayabilirsiniz.

BÜLTEN DEN BAŞLIKLAR

ADAYLARIN OY PUSULASINDAKİ
YERLERİ BELLİ OLDU

SİYASİ PARTİLER MİLLETVEKİLİ ADAY
LİSTELERİNİ YSK'YA TESLİM ETTİ

ADAYLAR BAĞIŞ KAMPANYALARINI
DUYURDU

AK PARTİ SEÇİM BİLDİRGESİNİ AÇIKLADI

YABANCI SEÇMEN SAYISI 1 MİLYON
325 BİN

PARTİ BİNALARINA SALDIRI
HABERLERİ

Adayların Oy Pusulasındaki Yerleri Belli Oldu

Yüksek Seçim Kurulu (YSK) cumhurbaşkanlığı seçimlerinde adayların oy pusulasındaki yerlerini kurayla belirledi. Buna göre ilk sırada Cumhuriyet İttifakı'nın adayı Recep Tayyip Erdoğan, ikinci sırada Memleket Partisi lideri Muharrem İnce, üçüncü sırada Millet İttifakı'nın adayı Kemal Kılıçdaroğlu, son sırada ise Adalet İttifakı'nın adayı Sinan Oğan yer alacak. YSK'da yapılan kura çekiminde ittifakların ve partilerin oy pusulasındaki yerleri de belli oldu. Birleşik oy pusulasında Cumhuriyet İttifakı 8'inci, Emek ve Özgürlük İttifakı 9'uncu, Millet İttifakı 18'inci ve Adalet İttifakı 19'uncu sırada yer alacak.

Siyasi Partiler Milletvekili Aday Listelerini YSK'ya Teslim Etti

14 Mayıs'ta yapılacak 28. Dönem Milletvekili Genel Seçimi için toplam 26 siyasi parti, milletvekili aday listelerini YSK'ya teslim etti. 19 Nisan'da milletvekili aday listeleri kesinleşmiş olacak. İttifaklar nedeniyle seçimin gündemi ise ortak listeler:

Millet İttifakı'nda İYİ Parti ile Fermuar Sistemi

Millet İttifakı'nda, Saadet Partisi, DEVA Partisi, Gelecek Partisi ve Demokrat Parti seçime CHP listesinden giriyor. CHP ile İYİ Parti ise uygulanan "fermuar sistemine" göre aday 16 ilde ortaklığa gitti. Millet İttifakı içinde yalnızca CHP ve İYİ Parti'nin logoları yer alacak.

İYİ Parti'nin listesinde Adıyaman, Bartın, Batman, Çorum, Düzce, Erzincan, Hakkari, Rize ve Van illerinde aday gösterilmedi; CHP'nin de Aksaray, Bayburt, Bitlis, Çankırı, Gümüşhane, Muş, Yozgat'ta aday çıkarmamasıyla iki parti 16 ilde ortak aday belirlemiş oldu.

Cumhuriyet İttifakı'nda Listeler Ayrıldı

Cumhuriyet İttifakı'nda ise DSP ve HÜDA-PAR, AK Parti listelerinden seçime girerken MHP, BBP ve Yeniden Refah Partisi ayrı listeye seçime girecek. Bu durumda ittifaka mensup 4 parti kendi logosuyla pusulada yer alacak; DSP ve HÜDA PAR ise oy pusulasında bulunmayacak.

HDP Pusulada Yok, TİP'ten 49 İlde Ayrı Liste

HDP, Anayasa Mahkemesinde süreci devam eden kapatılma davası nedeniyle, Yeşil Sol Parti listelerinden seçime giriyor; HDP, oy pusulasında yer almayacak.

Yeşil Sol Parti ile birlikte Emek ve Özgürlük İttifakı'nda yer alan Türkiye İşçi Partisi (TİP) ise seçime ayrı milletvekili listesiyle girecek. Buna göre TİP, 49 il ve 52 seçim bölgesinde kendi adaylarıyla seçime giriyor.

Pusulada 5 İttifak Yer Aldı

Sosyalist Güç Birliği İttifakı'nda yer alan Türkiye Komünist Partisi, Türkiye Komünist Hareketi ve Sol Parti de listelerini ayrı ayrı YSK'ya sundu.

Zafer Partisi ve Adalet Partisi'nden oluşan Adalet İttifakı'nın milletvekili aday listeleri de YSK'ya ayrı ayrı teslim edildi.

Böylece birleşik oy pusulasında 5 ayrı ittifak ve toplamda 26 parti yer alacak.

BİZ NE DİYORUZ?

Türkiye geçtiğimiz hafta milletvekili aday listeleri gündemine kilitlendi. Geçtiğimiz sene kanunlaşan seçim düzenlemesi siyasi partileri ortak liste hazırlamaya zorladığı için listeye giren isimler tartışma konusu oldu. Seçim düzenlemesinin getirdiği değişikliğin ötesinde Türkiye'de seçim öncesi değişmeyen şey ise toplumun farklı kesimlerinin adaylık listelerindeki temsiliyeydi. Kadınlar ve diğer dezavantajlı gruplar yine listelerde oldukça sınırlı temsil imkanı buldu. Denge ve Denetleme Ağı olarak bu sorunun temelinde, Türkiye'de siyasi partilerin kendi içlerinde demokratik mekanizmaları işletmemelerini görüyoruz. Bu sorunun çözümüne ilişkin somut öneriler geliştirdiğimiz "**Türkiye'de Aday Belirleme Süreçlerinde Parti İçi Demokrasi Sorunu ve Somut Öneriler**" başlıklı politika belgemizi bu hafta kamuoyuyla paylaştık.

Adaylar Bağış Kampanyalarını Duyurdu

Cumhurbaşkanı adayları, yasa gereği seçim kampanyaları için bağış kampanyası başlatabiliyor. 14 Mayıs'ta yapılacak Cumhurbaşkanlığı seçimleri için YSK kararı uyarınca bağışta bulunmak isteyen yurttaşlar, her bir aday için en fazla 55 bin 598 TL bağış yapabilecek.

Bağış yapmak isteyenler 7 bin TL'ye kadar makbuz karşılığında elden de bağış yapabilecek. Kampanyaya katılmak isteyenler, 7 bin TL ve üzeri bağışlarını duyurulan banka hesap numaralarına yatırabilecek. Döviz cinsinden yapılacak bağışlar için de yine üst sınır olarak 55 bin 598 TL karşılığı döviz kabul edilebilecek. Bağış kampanyasına yalnızca Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan gerçek kişiler katılabilecek, tüzel kişilikler bağış yapamayacak.

Bağışlar, "seçim hesabı" olarak açılan ve YSK'ya bildirilen banka hesaplarına yapılabilecek. Bağış ve yardımlar, YSK tarafından tasdik edilen listelere kaydedilecek. Bağış tutarları daha sonra kamuoyu ile paylaşılacak. Bağışların harcanmayan kısmı ise Hazine'ye devredilecek.

“ BİZ NE DİYORUZ? ”

Seçimlerde adil rekabetin temel koşullarından bir tanesi siyasetin şeffaf finansmanıdır. Türkiye'de adil rekabet imkanını ortadan kaldıran temel unsurlardan bir tanesi ise kamu kaynaklarının iktidar partisi tarafından kampanya sürecinde kullanılması olmuştur. Bağışların şeffaf şekilde kampanya için kullanılmasının ötesinde kamu kaynaklarının iktidar partisine avantaj sağlayacak şekilde kullanılması adil rekabet koşullarını ortadan kaldıran bir uygulamadır.

AK Parti Seçim Bildirgesini Açıkladı

Seçimler yaklaştıkça, partiler de seçim bildirgelerini açıklıyor. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Ankara'da düzenlenen toplantı ile partisinin "Türkiye Yüzyılı İçin Doğru Adımlar Seçim Beyannamesi 2023" başlıklı seçim bildirgesini açıkladı. Erdoğan, enflasyonu yeniden tek haneli rakamlara düşüreceklerini belirterek, 5 yılda 6 milyon yeni istihdam oluşturacaklarını, işsizlik oranını yüzde 7 seviyesine gerileteceklerini belirtti. Kadın ve genç istihdamına özel önem vermeyi sürdüreceklerini ifade eden Erdoğan, kamuya işe alımlarda görevin getirdiği zorunluluklar dışında mülakatı kaldıracaklarını açıkladı.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, yeni anayasa vurgusu da yaparak, "Türkiye Yüzyılı'nın anahtarı olarak gördüğümüz yeni sivil Anayasa sözümüzü tutmak için çalışmayı sürdüreceğiz" dedi.

“ BİZ NE DİYORUZ? ”

Seçim bildirgeleri vatandaşların demokratik tercihlerini akılcı şekilde yapabilmeleri açısından önemli metinlerdir. Muhalefet partileri seçim bildirgelerinde iktidar olduklarında neleri yapacaklarını vurgularken iktidar partileri de iktidar döneminde neleri yaptıklarını ve bir daha iktidar oldukları takdirde atacakları adımları seçmenlerle paylaşırlar. Siyasi partilerin seçim bildirgelerinde, kuvvetler ayrılığı ve denge ve denetleme vurgusu yapmalarını önemli buluyoruz. Ancak iktidar partisinin seçim bildirgesinde Türkiye'de sistem değişikliğiyle beraber denge ve denetleme sistemini kurgulamak adına atılmış olması gereken adımlardan bazılarının sistemin yürürlüğe girişinden 5 sene sonra vadetmesi ise dikkat çekici.

Yabancı seçmen sayısı 1 milyon 325 bin

CHP Genel Başkan Yardımcısı Onursal Adıgüzel, güncel yabancı seçmen sayılarını açıkladı. Toplam yurtdışı doğumlu seçmen sayısının 1 milyon 325 bin olduğunu belirten Adıgüzel, en fazla yurtdışı doğumlu seçmenin olduğu iki ülkenin Bulgaristan ve Almanya olduğunu kaydetti. Adıgüzel, Suriye, Afganistan, Libya, Irak ve İran doğumlu ise toplam 240 bin civarı seçmen olduğunu kaydederken şöyle dedi:

"YSK'nin son seçmen listesinde, AKP'nin sınırlarımızda uyguladığı açık kapı politikası sonucu ülkemize kontrolsüz girişlerin yaşandığı Suriye, Afganistan, Libya, Irak ve İran doğumlu olan 150 bin civarı ilk defa oy kullanmak üzere 240 bin civarı seçmen bulunduğunu tespit ettik. Vatandaşlarımızın seçim güvenliği hakkındaki kaygılarını anlıyorum. Tüm bu kaygıları paylaştığımızı ve her bir riske karşı alternatif planlar üzerinde titizlikle çalıştığımızı herkesin bilmesini isterim."

Kılıçdaroğlu ve Oğan Görüştü, Gündem Seçim Güvenliği

Ata İttifakı Cumhurbaşkanı Adayı Sinan Oğan, Millet İttifakı Cumhurbaşkanı Adayı Kemal Kılıçdaroğlu'nu CHP Genel Merkezi'nde ziyaret etti. İki adayın görüşmede seçim güvenliğini ele aldıkları bildirildi. Oğan görüşmenin ardından yaptığı açıklamada, yaklaşık 1 milyon civarında normal nüfus artışının dışında bir seçmen fazlası olduğunu gördüklerini ifade ederek, yabancı seçmenlerin ağırlıkta olduğu yönündeki endişelerini dile getirdi. Deprem dolayısıyla bölgeyi terk eden 2 milyonun üzerindeki seçmenin sadece 450 bininin kayıt altına alındığını, 1 milyon 626 bin seçmenin ise kayıt yaptırmadığını da sözlerine ekleyen Oğan, "Bu hem demokrasiye, seçmen iradesinin sandığa yansımada noktasında büyük bir sıkıntıdır hem de seçimlerde seçim güvenliğini sıkıntıya sokacak bir konudur" dedi.

Parti Binalarına Saldırı Haberleri

Seçimlere sayılı günler kala, siyasi parti binalarına "saldırı" haberleri de Türkiye'nin gündemine oturdu.

İYİ Parti İstanbul İl Başkanlığı binasına silahlı saldırı düzenlendiği başlıklara yansıda. İstanbul Emniyet Müdürlüğü olayın saldırı olmadığını, bölgede bulunan bir inşaat meydanına gelen hırsızlık girişimine karşılık, bekçinin ateş etmesi sonucu kurşunların binaya isabet ettiğini kaydetti.

İYİ Parti Genel Başkanı Meral Akşener ise olayla ilgili "Eski bir İçişleri Bakanı olarak konuşuyorum, binamız kurşunlanmıştır" dedi.

CHP İstanbul İl Başkanlığı da saldırı haberi ile gündeme geldi. İl Başkanı Canan Kaftancıoğlu, Twitter hesabından yaptığı açıklamada "Binada görev yapan nöbetçi polis memuru ile binanın bulunduğu alandaki özel güvenlik görevlisinin ifadelerine göre olayda 6-7 el ateş edilmiştir" dedi.

İstanbul Valiliđi, "Elde edilen kamera görüntülerinde Ali Sami Yen Spor Kompleksi Nef Stadyumundan TEM Otoyolu Edirne istikametine otoyolun ikinci şeridinde hızla seyreden bir araçtan havaya ateş edildiği tespit edilmiştir. Yapılan çalışmalarda, yol kenarında 2 adet kovan bulunmuştur" açıklaması yaptı. Yürütülen soruşturma kapsamında 3 şüpheli adliye sevk edildi.

“ BİZ NE DİYORUZ? ”

Önümüzdeki seçimlerde vatandaşlar olarak oylarımızın sonuçlara eksiksiz yansımada sandık güvenliğini sağlayacak önlemlerin siyasi partiler, yetkili kurumlar, bağımsız gözlemciler ve sivil toplum eliyle sağlanmasına bağlı. Geçtiğimiz haftalarda yaşanan muhalefet partilerine yönelik saldırı iddiaları, demokrasinin temeli olan seçimlerin meşruiyetine gölge düşürme riski taşıyor. Bu saldırıları ülkedeki kutuplaştırmacı siyasi söylemlerden ayrı düşünmek de imkansız. Bu nedenle tüm parti ve adayları somut politika önerileri üzerinden rekabete davet ediyor ve kutuplaştırmacı söylemlerden kaçınmaları çağrımızı yineliyoruz.

Adaylar Ne Diyor?

İyi Parti Genel Başkanı Meral Akşener:

“Türkiye bir kabile devleti olamaz. Bu ucube sistem üzerinden yönetilemez. Siyasi partilerin seçime bir buçuk ay kala korkutulmaya çalışılması kabul edilemez. Biz korkmayız. Bu seçmene yapılan büyük bir hakarettir.”

Cumhurbaşkanı Adayı Sinan Oğan:

“Türkiye'nin demokratik ortamda seçim güvenliğinin sağlandığı ve vatandaşların aklında soru işaretinin olmadığı bir seçime gitmek istiyoruz.”

Cumhurbaşkanı Adayı, CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu:

“Her mutfağın vazgeçemediği bir ürün ararsanız onun adı soğandır. Şimdi bu kadar geniş ve güzel coğrafyası olan bir ülkede soğanı satın alınamaz noktaya getirmişseniz ve mutfaklarda gerçekten yangın varsa, kendi vicdanında ‘ya bu memleketi ben bu hale nasıl getirdim’ diye sorgulaması gereken kişinin adı Erdoğan’dır.”

TİP Sözcüsü Sera Kadıgil:

“Hedef yeni kurulacak Meclis’te Emek ve Özgürlük İttifakı’nın mümkün olan en güçlü biçimde temsil edilmesi. Bunun için de asli umudumuz, muradımız, amacımız AKP ve MHP’den sandalye almaktır. Bunun için özel uğraşacağımız yerler olacak.”

Cumhurbaşkanı Adayı, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan:

“İmar affıyla ilgili yeni dönemde parlamentoya ilgili 50. maddede katalog suçlar yerini alacak. Biz daha da köşeye sıkıştıracağız. Bu işin affı maffı olmaz.”

Cumhurbaşkanı Adayı, Memleket Partisi Genel Başkanı Muharrem İnce:

“Adaylar netleşmiş, kesin adaylar açıklanmış, kurallar çekilmiş, pusulalar basılmış, ‘çekilir mi’ diyorlar. Seçeneksiz bırakarak seçim kazanma dönemi bitti. Bu yorumları, bu beklentileri bırakın, işimize bakalım. Biz bu seçimi alacağız.”

MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli:

“14 Mayıs seçimleri dikkate alındığında, birinci beş yılı muazzam kazanımlarla geçen Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi, ikinci beş yıllık döneme de mührünü vurmalıdır. Eser ve hizmet kervanı yarı yolda kalmamalıdır. Türkiye bir yol kazasına uğramamalıdır.”